

Motion till riksdagen 2019/20:2399

av **Sofia Westergren och Marlène Lund Kopparklint (båda M)**

En funktionell personlig assistans

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kortsiktiga åtgärder för den personliga assistansen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om huvudmannaskapet för den personliga assistansen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kostnadseffektiviteten för den personliga assistansen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätten till personlig assistans och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om personlig assistans för barn under 18 år och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om genomförbarhet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utförandet av den personliga assistansen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det är drygt tjugofem år sedan lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade (LSS) klubbades igenom i riksdagen och förändrade livsvillkoren för många funktionshindrade i samhället. Istället för att som tjugofemåring vårdas på det som då kallades långvården, fick även personer med svårare funktionshinder en möjlighet att ta sig ut och delta i samhället som vilken annan medborgare som helst. Grundintentionen med den personliga assistansen var att funktionshindrade personer skulle kunna delta i samhället på liknande villkor som vilken annan invånare som helst.

Merparten av de vuxna med personlig assistans idag är funktionella och aktiva människor som tack vare den personliga assistansen kan bidra och delta i samhället och ha ett liv istället för att bli omhändertagna på institution eller vara ofrivilliga fångar i sitt eget hem.

De senaste åren har flera prejudicerande fall i förvaltningsrätten och Högsta förvaltningsdomstolen lett till att det har blivit mycket svårare att bli beviljad personlig assistans. Bland annat så har mer än 1 500 barn blivit av med sin personliga assistans trots att dom behöver tillsyn dygnet runt. I höstbudgeten 2018 lades förslag av Moderaterna och Kristdemokraterna att sondmatning och andningshjälp återigen skall klassas som grundläggande behov. Detta hade medfört att många av de barn som blivit av med sin assistans skulle fått den åter. Detta är en bra början, men det räcker inte. För att funktionshindrade barn och vuxna, men även deras anhöriga, skall få en dräglig situation så måste den personliga assistansen förändras. Fokus har riktats från att skapa möjligheter för redan hårt utsatta människor till att spara pengar. I media avslöjas fuskare efter fuskare och allmänhetens inställning till den personliga assistansen blir allt mer negativ. Därför behöver lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade ses över och dess grundintention återskapas.

Assistansen är skillnaden mellan att bli ofrivilligt omhändertagen och att kunna leva självständigt.

Kortsiktiga åtgärder

Akuta åtgärder behövs då det de senaste åren har kommit allt fler prejudicerande domar som inskränkt möjligheten för fler och fler personer med funktionsvarianser att delta i samhället och också lett till att många personer som tidigare varit beviljade personlig assistans blivit av med den och inte längre kan delta i samhället i enlighet med intentionen i LSS. Därför behöver riksdagen fatta beslut om:

En ny tillfällig lag behöver omgående implementeras som innebär att alla prejudicerande domar från 2007 och framåt upphävs. Detta skulle medföra att många av de som blivit av med sin assistans skulle få tillbaka den och åter kunna arbeta och delta i samhället. Det hade också skapat ett lugn för funktionshindersrörelsen och därmed skapat förutsättningar för en pragmatisk debatt kring den personliga assistansen.

De så kallade tvåårsomprövningarna sägs vara stoppade, men de genomförs fortfarande i praktiken. Därför behövs ett beslut i riksdagen om att omprövningarna stoppas. Omprövningarna måste stoppas, då det inte är rimligt att man trots ett försämrat eller oförändrat funktionshinder kan bli av med sin personliga assistans eftersom man vid omprövningarna utgår från en hårdare tolkning av lagen.

Nyanlända utan svenskt medborgarskap skall inte utan vidare kunna beviljas personlig assistans. Detta är i linje med Moderaternas nuvarande migrationspolitik och är dessvärre absolut nödvändigt för att hålla kostnaderna för den personliga assistansen under kontroll. Fler och fler rapporter från sjukvården indikerar att behovet av personlig assistans är större bland nyanlända än hos personer födda i Sverige.

Assistansersättningen måste höjas så att den speglar de senaste årens löneökningar för personliga assistenter. Idag är det många företag som går i konkurs för att ersättningen är för låg och man inte får ekonomin att gå ihop. Många assistanstagare tvingas idag att säga upp kvalificerad personal för att dom inte har råd att ha dom kvar. För personer med behov av utbildad personal är detta ödesdigert och leder på sikt till att assistansinsatser inte kommer att kunna utföras. Detta skapar en osäkerhet och oro för både företagarna och assistanstagarna och bidrar till att färre och färre har möjlighet att vara assistansanordnare. Det påverkar också kommunernas ekonomi negativt. Enligt SKL (Sveriges Kommuner och Landsting) så behöver Sveriges kommuner skjuta till

10–15 % för varje utförd assistansstimme. Detta är skattemedel som kommunerna får ta ifrån annan verksamhet.

Huvudmannaskap

Idag är huvudmannaskapet delat mellan den assistansberättigades hemkommun och staten. Det som avgör är hur många timmars grundläggande behov den assistansberättigade har. Som grundläggande behov räknas t.ex. hjälp med att klä på sig, gå på toaletten, äta och kommunicera med omvärlden. Om den assistansberättigade har ett grundläggande behov på under 20 timmar per vecka är det den assistansberättigades hemkommun som betalar. Har den assistansberättigade ett grundläggande behov på över 20 timmar är det staten (Försäkringskassan) som betalar.

Huvudmannaskapet och kostnaden för den personliga assistansen skall uteslutande ligga hos staten oavsett antalet timmars grundläggande behov. De största orsakerna till att huvudmannaskapet uteslutande bör ligga hos staten är finansieringen och bedömningen av rätten till personlig assistans. Skulle finansieringen och därmed kostnaden läggas över på landets kommuner finns stor risk att både kvalitén och utförandet av den personliga assistansen blir alltför olika beroende på vilken del av landet den assistansberättigade bor i. Om rätten till assistans uteslutande skulle bedömas av kommunerna kommer den problematik vi har idag med väldigt olika beslut för samma typ av behov i olika delar av landet förstärkas och rättssäkerheten i besluten äventyras.

En annan anledning till att staten skall vara huvudman för hela den personliga assistansen är när personer med personlig assistans behöver flytta. De personer som idag har personlig assistans från sin hemkommun måste ansöka om assistans på nytt när de flyttar till en annan kommun och riskerar då ett helt annat beslut, vilket är begränsande för individen och inte rättssäkert.

Därför behöver riksdagen fatta beslut om att huvudmannaskapet för den personliga assistansen övergår helt och hållet till staten.

Kostnadseffektivitet i den personliga assistansen

Den totala kostnaden för den personliga assistansen utgör idag ungefär 3 % av statens budget och uppgår till ca 30 miljarder. Idag är knappt 15 000 personer berättigade till personlig assistans från Försäkringskassan och staten. Utöver detta är ca 7 000 personer assistansberättigade från sina hemkommuner. Antalet assistansberättigade har de senaste åren krympt och kostnaderna har legat stilla medan löner och andra kostnader ökat. Det är förvisso positivt att kostnaden för den personliga assistansen legat stilla, men konsekvensen är att många personer som tidigare hade personlig assistans har blivit av med den, och detta är inte acceptabelt. Samtidigt behöver vi vara rädda om skattebetalarnas pengar och hushålla med dem. Därför bör man kontinuerligt se över hur man kan hålla kostnaderna för den personliga assistansen nere samtidigt som man bibehåller en rimlig nivå av stöd och hjälp till funktionshindrade.

För att uppnå kostnadseffektivitet i den personliga assistansen krävs framförallt att fuskets minskas. Därför bör kostnadseffektiva kontrollsystem tas fram och införas. Riksdagen behöver därför fatta beslut om:

- Det systematiska fusket från kriminella organisationer som idag i allt större utsträckning livnär sig på den svenska välfärden bekämpas genom införandet av kostnadseffektiva kontrollsystem av assistansanordnare.
- Det systematiska fusket där anhöriga mer eller mindre livnär sig på en funktionshindrad släkting stoppas genom ett förändrat regelverk. Det är positivt att anhöriga kan arbeta som assistenter till en bror, sitt eget barn och så vidare. Men i väldigt många fall utnyttjas detta på fel sätt och det leder till att den funktionshindrade inte alls får den hjälp som denne blivit beviljad och så väl behöver.
- Alla som uppbär assistansersättning skall vara tvungna att medverka till stickprovskontroller där Försäkringskassan eller annan myndighet oanmält besöker den assistansberättigade. Skulle ett sådant stickprov råka ske under tiden för kropps nära och intim hjälp skall personen som utför kontrollen avvakta till dess att den kropps nära hjälpen är utförd eller senarelägga kontrollen.
- Kontrollen av assistansanordnarna skall utökas. Assistansanordnarna skall förutom att arbetad tid intygas av assistenten och den assistansberättigade också kunna visa att assistenten faktiskt varit på samma plats som den assistansberättigade under arbetspassen.

Assistansberättigade som vill att anhöriga skall utföra assistansen skall inte själva få lov att vara assistansanordnare. Personer som uppbär assistansersättning och vill ha sina anhöriga som assistenter skall inte själva få anordna sin personliga assistans då insynen och kontrollen är minimal. Vill man som assistansberättigad ha sina anhöriga som assistenter skall assistansen anordnas genom en assistansanordnare i vilken den assistansberättigade inte har något ägande eller inflytande.

Det behöver också utredas huruvida det finns ett överutnyttjande av den personliga assistansen. Det finns en allmän uppfattning att många funktionshindrade idag har mer assistans än de behöver. Om detta är fallet så skall detta naturligtvis åtgärdas eftersom ett eventuellt överutnyttjande leder till ökade utgifter som inte är berättigade. Därför bör riksdagen fatta beslut om att i en kommande assistansutredning utreda huruvida det finns ett överutnyttjande av assistansen eller inte och i så fall föreslå åtgärder för att åtgärda detta.

Det finns mycket som tyder på att andelen personer i behov av sjukvård och assistans är högre bland personer som inte är födda i Sverige jämfört med personer födda i Sverige. Därför bör riksdagen utreda hur mycket högre kostnader flyktingmottagandet och anhöriginvandringen leder till för den personliga assistansen för att kunna besluta om i vilken utsträckning man som nyanländ skall ha rätt till personlig assistans eller inte. Syftet med detta är inte i första hand att neka människor födda utanför Sverige att få personlig assistans utan syftet är att få en uppfattning om kostnaderna. Först när vi kartlagt om och i så fall hur mycket kostnaderna för den personliga assistansen ökar i samband med en generös migration kan vi fatta beslut om huruvida nyanlända skall ha rätt till personlig assistans.

Den personliga assistansen har under åren också blivit något av en universallösning för alla med varaktiga funktionshinder oavsett om det faktiska behovet tillgodoses med personlig assistans eller inte. Till exempel så läggs kostnader för rena *sjukvårdande insatser* på den personliga assistansen utan att sjukvården står för dessa. Därför bör riksdagen fatta beslut om att man i en kommande assistansutredning tittar på hur kostnadsfördelningen för olika insatser skall se ut. Det enklaste för individen är att alla

omvårdande insatser, även de sjukvårdande kostnaderna, bakas in i assistanskostnaderna och att de sjukvårdande insatserna utförs av assistanstagarens personliga assistenter. Men då måste medel omfördelas eller tillföras till assistansen för detta. Det kan dock finnas vissa tillfällen när det är direkt olämpligt att bevilja vissa funktionshindrade personlig assistans för att sjukvårdsbehovet eller omsorgsbehovet är så stort att man äventyrar både individens och assistenternas säkerhet. Detta kan till exempel vara om:

- En person kräver väldigt omfattande, långvariga och kontinuerliga sjukvårdande insatser som inte går att genomföra i hemmet. Då skall dessa genomföras av sjukvården och sjukvården skall då också sörja för personens boende och övriga behov och se till att personen vårdas på rätt ställe. Det är också direkt olämpligt att en person som kräver långvariga och kontinuerliga sjukvårdande insatser beviljas personlig assistans då personens behov inte kan tillgodoses av en person utan specialinriktad utbildning.
- En person med svår psykisk sjukdom, med t.ex. utåtagerande och våldsamt beteende, är i behov av hjälp och omsorg. Då skall detta ses som en sjukvårdande insats och därmed skall sjukvården också sörja för boende, behandling och övriga behov som personen kan tänkas ha. Det är också direkt olämpligt att en person med svåra psykiska tillstånd som kräver mycket speciellt utbildad personal beviljas personlig assistans då personens behov troligtvis inte kan tillgodoses av en personlig assistent.

Det bör dock finnas undantag för barn under 18 år. Då skall undantag kunna göras då det är viktigt att barnets familj har rätt att välja om barnet skall bo hemma och vilken behandling barnet skall ha.

För att uppnå en större kostnadseffektivitet för den personliga assistansen så kommer det framöver också krävas att insatser från kommun och stat *samordnas* på ett kostnadseffektivt och för den assistansberättigade genomförbart sätt.¹ Därför bör riksdagen fatta beslut om att man i en kommande assistansutredning tydliggör vem som står för vilka insatser och vem som bär kostnaderna för de olika insatserna.

Idag faller den enskilde individen mellan stolarna, och det leder till att många blir helt utan insatser trots ett reellt behov, vilket varken är acceptabelt eller kostnads-effektivt. Därför bör riksdagen besluta om att man i en kommande assistansutredning säkerställer att ingen hamnar mellan stolarna, utan att någon är tvungen att ta ansvaret.

Om man verkligen skall hålla koll på kostnaderna för den personliga assistansen och kunna bevilja assistans till alla personer i behov av assistans, så kommer oundvikligen någon form av begränsning av antalet timmar som den enskilde assistanstagaren kan beviljas per vecka att behöva införas i de fall där den assistansberättigade inte riskerar att avlida som en direkt konsekvens av avsaknaden av tillsyn från personal som känner den assistansberättigade mycket väl.² Därför bör riksdagen fatta beslut om att i en kommande assistansutredning titta på hur och om det skulle vara möjligt att införa någon form av begränsningsregler. Barn under 18 år och tillstånd som kräver ingående kunskap och tillsyn för att hjälpa den assistansberättigade att inte avlida skall undantas från detta bidragstak.

¹ Se motivering punkt 9 – Genomförbarhet.

² Se motivering punkt 6.1 – Rätten till personlig assistans – Grundläggande behov – ingående kunskap om den funktionshindrade.

Rätten till personlig assistans

Grundläggande behov

Rätten till personlig assistans skall beviljas om man har ett grundläggande behov på minst 2 timmar per vecka. Som tid för grundläggande behov, skall utöver de behov som idag räknas som grundläggande, även följande behov räknas in:

- Tid för alla sorters egenvård.
- Tid för att äta (föra maten till munnen) och fördela maten, eller matas via sond. Tid skall räknas för hela måltiden.
- Tid för av- och påklädning av kläder, ytterkläder, handskar, mössor, vantar, hjälm, andningsmask, ortoser, skor etc.
- Annan hjälp som förutsätter ingående kunskap om den funktionshindrade oavsett funktionshindrets art.

Arbete

Om den assistansberättigade har ett arbete skall särskild hänsyn tas till detta. Det är viktigt att arbetande människor premieras. Extra timmar skall utöver ett eventuellt bidragstak kunna beviljas för att den assistansberättigade skall kunna arbeta. Därför bör riksdagen fatta beslut om att man i en kommande assistansutredning utreder möjligheterna att införa ledsagning för arbete. För att ledsagning till arbete skall bli praktiskt genomförbar och leda till att fler funktionshindrade faktiskt kan komma ut i arbete så bör ledsagning till arbete kunna beviljas oavsett mängden grundläggande behov. Enda kravet för att få rätt till ledsagning för arbete bör vara att man tillhör någon av de tre personkretsarna.

Fritidsaktiviteter

Antalet timmar som skall beviljas för fritidsaktiviteter skall utgå från en lägsta schablon, därefter skall fler timmar kunna beviljas utifrån det reella antal timmar fritidsaktiviteter som den assistansberättigade faktiskt har och kan redogöra för. Därför bör riksdagen fatta beslut om att i en kommande assistansutredning utreda hur stor schablonen bör vara.

Egenvård

All egenvård bör räknas som grundläggande behov och tiden för hela insatsen skall beaktas vid fastställandet av antalet timmar som den assistansberättigade kan tillgodoräkna sig. Annars blir det inte praktiskt möjligt att genomföra insatserna. Därför bör riksdagen fatta beslut om att all egenvård räknas som grundläggande behov och att tiden för hela insatsen också skall räknas som grundläggande.

Särskild hänsyn till den assistansberättigades livssituation

Vid all bedömning av rätten till personlig assistans och mängden beviljade timmar skall alltid hänsyn tas till den assistansberättigades livssituation. Till exempel så skall fler timmar kunna beviljas för en assistansberättigad med familj och barn jämfört med en assistansberättigad utan familj och barn. Det innebär också att antalet timmar skall anpassas efter det reella behov den assistansberättigade har i olika delar av livet.

Personlig assistans för barn under 18 år

Föräldraansvar

Som regelverket ser ut idag tvingas många föräldrar till barn med funktionsvarianser lägga en stor del av sin tid på dygnet på att hjälpa eller ha tillsyn över sitt barn, långt mycket mer tid än vad en förälder till ett barn utan funktionsvarianser i samma ålder lägger. Detta leder allt oftare till att föräldrar till barn med funktionsvarianser tvingas säga upp sig från sitt arbete, inte kan lägga rimlig tid på eventuella syskon, inte får egen tid för egna fritidsaktiviteter och ofta inte får tillräckligt med tid per dygn för att få en rimlig dygnsvila.

När man gör bedömningen av vad som kan räknas som föräldraansvar och vad som räknas som tid för rätt till personlig assistans för ett barn, skall detta helt utgå från hjälpbehovets tid per dygn och inte som i dag bero på insatsens art.

När man fastställt tiden för barnets totala behov per dygn skall det finnas en fast tid under vilken föräldern utövar sitt föräldraansvar. För övrig tid per dygn skall tid för personlig assistans beviljas. Den fasta tiden per dygn som en förälder kan förväntas ta sitt föräldraansvar skall vara fördefinierad och regleras utifrån barnets ålder och jämföras med den tid som en förälder till ett barn utan funktionsvarianser lägger på föräldraansvar per dygn.

Bedömning av grundläggande behov

För barn under 16 år skall det räcka att man tillhör en av personkretsarna för att bli beviljad personlig assistans.

Personlig assistent och daglig verksamhet eller skola

Barn i förskole-, grundskole- eller gymnasieålder skall ha rätt att få tid för personlig assistans även i skolan, särskolan eller på sin dagliga verksamhet, för att skapa kontinuitet och trygghet för barnet och till fulla tillgodose barnets hjälpbehov.

Idag har barn med personlig assistans i allmänhet inte rätt att ha sin assistent med i skolan, särskolan eller på sin dagliga verksamhet. Det är upp till verksamheterna att ordna det stöd barnet är i behov av. Detta skapar stor oro hos både barnet och barnets föräldrar. Då det är den assistansberättigades hemkommun som ansvarar för stödet i skolan, särskolan eller på sin dagliga verksamhet så blir tillgängligheten och mängden stöd styrt av kommunens ekonomi.

Genomförbarhet

Vid en biståndsbedömning idag tas ingen hänsyn till om det beviljade biståndet går att utföra på ett sätt som gör att det faktiska behovet hos den assistansberättigade tillgodoses. Idag tar man enbart hänsyn till det totala antalet timmar utifrån den assistansberättigades behov. Detta skapar väldigt ofta problem för den assistansberättigade och bidrar troligtvis också till ett överutnyttjande av assistansen.

Ett exempel är en assistansberättigad som behöver hjälp vid alla sina toalettbesök under dagen med att tömma blåsan med kateter. För detta blir den assistansberättigade beviljad 10 minuter per toalettbesök gånger åtta toalettbesök per dag. I exemplet har den assistansberättigade också ett antal andra grundläggande och övriga behov så att det totala antalet assistanstimmar uppgår till 28 timmar per vecka. Fördelat per dag blir

detta 4 timmar. Problemet uppenbarar sig genast eftersom den assistansberättigade i exemplet behöver hjälp att gå på toaletten från det att hen vaknar på morgonen till dess att hen går och lägger sig på kvällen jämnt fördelat över dagen. Alternativen den assistansberättigade ställs inför är antingen att försöka få ihop fler assistanstimmar eller få hjälp av en assistent på morgonen och kvällen i samband med andra aktiviteter och sedan låta en vän eller kollega hjälpa till vid övriga tillfällen under dagen. Ett tredje alternativ är om den assistansberättigade är beviljad trygghetslarm via sin hemkommun och att då använda detta och ringa på hemtjänsten när toalettbehov uppstår, vilket bara fungerar i de fall den assistansberättigade är hemma.

För att motverka överutnyttjande och i praktiken tillgodose den assistansberättigades behov krävs att hänsyn tas till den assistansberättigades faktiska livssituation och att timmar kan beviljas för att assistansen praktiskt ska gå att utföra.

Det krävs också ett mycket större utnyttjande av samordning och samarbete mellan stat och kommun så att insatser enligt LSS kan kombineras med insatser enligt SoL i mycket större utsträckning.

Riksdagen bör därför fatta beslut om att hänsyn skall tas till den enskildes livssituation och att utförbarheten skall beaktas vid biståndsbedömningar. Vidare bör riksdagen fatta beslut om att i en kommande assistansutredning titta på hur koordinerade insatser skall utformas, hur man skall ta större hänsyn till utförbarheten av assistansen och hur hjälpen till den assistansberättigade skall fungera praktiskt i verkligheten.

Utförandet av den personliga assistansen

Anhöriga som personliga assistenter

Idag kan anhöriga jobba i princip hur många timmar som helst för en assistansberättigad anhörig. Arbetstidslagstiftningen är bortförhandlad i alla kollektivavtal som berör den personliga assistansen. Det här öppnar inte bara upp för fusk utan bidrar också till att väldigt många assistanssamordnare utnyttjar anhöriga för att bemanna hos sina kunder. Det är inte ovanligt med anhöriga som jobbar upp till hundra timmar per vecka och mer för en assistansberättigad anhörig.

För att den assistansberättigade skall få den reella hjälp som denne blivit beviljad stöd för bör riksdagen fatta beslut om:

- Den maximala arbetstiden för en anhörig begränsas till 48 timmar per vecka för att motverka möjligheterna till fusk och dåliga anställningsförhållanden för anhöriga som assistenter.
- Anhöriga skall ha samma rätt som vilken annan personlig assistent som helst till betald semester, övertidsersättning, pensionsavsättning och så vidare.
- Anhöriga som arbetar som assistenter måste vara anställda hos en assistansanordnare, där varken den anhörige eller den assistansberättigade har ägarintresse eller på annat sätt har kopplingar till assistanssamordnaren.

Arbetsmiljö för den som arbetar som personlig assistent

Den personliga assistansen sysselsätter idag ungefär 80 000 personer. Men de senaste åren har lönerna halkat efter, villkoren för de personliga assistenterna blivit sämre och

statusen på yrket försämrats avsevärt, vilket gjort det väldigt svårt att rekrytera personliga assistenter.

Arbetsmiljön, lönerna och statusen på yrket för de som arbetar som personlig assistent måste avsevärt förbättras, med avseende dels på hur de personliga assistenterna blir behandlade av den assistansberättigade, dels på hur assistansanordnarna idag behandlar assistenterna. Därför bör riksdagen fatta beslut om att man i en kommande assistansutredning också utreder hur de personliga assistenternas yrkesroll kan förbättras och om regelverket för assistenternas arbetsmiljö behöver skärpas.

Assistansanordnarens skyldigheter

Assistansanordnarnas skyldigheter måste utökas vad gäller kontroller för att stävja och motverka fusk och skyldigheter med avseende på den assistansberättigades säkerhet och den personliga assistentens arbetsmiljö.

Assistanssamordnaren skall tillse att de personliga assistenterna har den utbildning som krävs för att den assistansberättigade skall få adekvat hjälp utifrån sitt funktionshinder.

Assistanssamordnaren skall tillse att den personliga assistenten kan få det stöd och den utbildning som krävs för att den personliga assistenten skall känna sig trygg på sin arbetsplats.

Assistansanordnaren skall vara skyldig att rapportera övergrepp, trakasserier och andra incidenter till Försäkringskassan som den personliga assistenten eventuellt blir utsatt för av den assistansberättigade. Den assistansberättigade skall vid upprepade incidenter, övergrepp eller trakasserier kunna bli av med rätten till sin personliga assistans.

Assistanssamordnaren skall ha skyldighet att offentligt redovisa hela sin bokföring så att denna kan granskas av t.ex. press och andra intressenter.

Valfrihet

Det är fortsatt mycket viktigt att den assistansberättigade – barn som vuxen – kan välja sin assistansanordnare och ha inflytande över vilka som anställs som personliga assistenter. Därför skall det även fortsättningsvis fritt gå att välja anordnare av den personliga assistansen. Men då det förmodligen kommer bli mycket fler assistansberättigade som har en kombination av LSS- och SoL-insatser i framtiden så skall lagen om valfrihetssystem (LOV) vara obligatorisk i alla Sveriges kommuner så att den assistansberättigade har full frihet att välja utförare oavsett typ av insats.

Den assistansberättigade skall även i fortsättningen kunna välja att själv anordna sin personliga assistans med undantaget att endast personliga assistenter som inte är anhöriga kan rekryteras.

Sofia Westergren (M)

Marléne Lund Kopparklint (M)